

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕРГОНІМІВ МІСТА ЛЬВОВА

Марко О., Лаврик Ю.

Національний університет «Львівська політехніка»
Інститут комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Кафедра систем штучного інтелекту

oleksandramarko@gmail.com, yilav55547@gmail.com

Науковий керівник – **Колодій Н. В.**, викладач кафедри української мови
Національного університету «Львівська політехніка»

Розвиток соціально-економічної сфери України вимагає масового збільшення комерційних підприємств у всіх галузях бізнесу. Нові структури потрібно індивідуалізувати за допомогою власних назв. Український ринок потребує більш детального дослідження та аналізу цих лексем.

Слід зауважити, що на сьогодні термінологія в ономастиці ще не зовсім сформована. Науковці пропонують різні терміни на позначення ділових об'єднань людей. Наприклад, термін «*ергонім*» використовують Т. Т. Романова, О. Ю. Карпенко, М. В. Шимкевич, З. І. Бузинова, Н. В. Подольська, Л. Н. Соколова та ін. Вивчення ергонімії розпочалося ще наприкінці 60-х на початку 70-х рр. ХХ ст., але й зараз відсутнє єдине термінопозначення такого типу найменувань. Занотовано й інші терміни на позначення власних назв підприємств, а саме: «*ергоурбонім*» (Р. Козлов), «*мікротопонім*» (С. Копорський), «*парагогонім*» (В. Лобода), «*урбонім*» (Н. Морозова) тощо. Найбільш вдалим, на нашу думку, є термін «*фірмонім*», який запропонував О. Белей, на позначення «власної назви комерційно-виробничого об'єднання людей» і, який утворено від *фірма* та *онім* [1, с. 8].

Ергоніми окремих населених пунктів стали об'єктом детального дослідження у працях Н. Кутузи (*м. Одеса*), С. Шестакової (*Харківська, Сумська області*), Н. Лесовець (*м. Луганськ*), О. Белей (*Закарпаття*), М. Цілини (*м. Київ*), І. Марків (*м. Тернопіль*) та ін.

Ергоніми міста Львова не були досліджені комплексно. Оскільки це одне з найбільш розвинених туристичних міст України, воно насичене різними типами підприємств з оригінальними назвами. Ми проаналізували власні назви комерційно-виробничих об'єднань людей. Це допомогло нам з'ясувати основний зміст таких утворень. Серед яких ергоніми, мотивовані: а) ***сферою діяльності підприємства***

(«Укрнафта», «Львівавтодор», «Львівгаз», «Львів-Пласт», «Карпатбуд», «Клуб мандрівників», «Автозапчастини», «ГалПідшипник», «Дизайнерський крій», «Окулярня»); б) **ознакою належності (власності) установи, підприємства** (ПП «Христина», ПП «Марко», «Закалюжний Володимир Іванович», ЗАТ «Анна та Христина», Будинок моди «Оксани Мухи», Медична клініка «Сестер Похмурських», ПП «Заблоцькі», ПП «Микитенко»); в) **просторовими відношеннями** (ЗАТ «Сихівський», кав'ярня «Біля Діани на Ринку», кафе-бар «Крива липа», кав'ярня «Під синьою фляжкою», кав'ярня «Під Дубом», Привокзальний ринок); г) **організаційною структурою та правовою основою установи, підприємства** (ЗАТ «Холдинг», ТОВ «Діалог», ПП «Партнери», ПП «Союз», ПП «Альянс»); д) **ідеологічними цінностями** (Палац спорту «Україна», Банк «Київська Русь», ресторан «Затишок», магазин «Вишиванка», стоматологічна клініка «Під ангелом охоронцем»); е) **рекламою** (ТОВ «Блиск», магазин «Гламур», ПП «Експерт», кооператив «Гранд», нічний клуб «Де Люкс»); є) **асоціацією** (Благодійний фонд «Турбота», магазин «Золотий Вік», кафе «Бурячок», магазин «Діамант», ТЦ «Іскра»); ж) **прихованими ознаками** (Торговий центр «Спартак», Приватна пральня «Бульбашка», магазин «Карапуз», ТОВ «Три сини і донька»).

За кількістю мотивів у власних назвах виділяють ергоніми: однокомпонентні (МПП «Софійка»), готель «Жорж», автомагазин «Порш», перукарня «Ніка»); двокомпонентні (ТОВ «Гамма-Україна», СП «Аккорд-тур», перукарня «Модна лінія»); багатокомпонентні («Видавництво Старого Лева», ДП «Львівський бронетанковий завод»).

Львівські ергоніми вирізняються з-поміж інших великою кількістю *лексем іншомовного походження* (виробник пакувальних матеріалів «ПАК-ТРЕЙД», медична клініка «OXFORD MEDIKAL», курси іноземних мов «BIG BEN», мовна школа «LANGUAGE TIME», ПП «LE», паб «Bierlin. Lemberg», «SoftServ» тощо; *використанням діалектних назв* (крамниця «Файні мешти», магазин «Файні майтки», ресторан «Бандерівська пательня», кав'ярня «Зупка-канапка», «Кавалерка», «На бамбетлі», «Теплий п'єц», «Рантка», «Креденс-кафе»).

Отже, серед ергонімів м. Львова є назви, що відтворюють специфіку товарів, які реалізують ці заклади, а також утворені від антропонімів, топонімів, просторової та локальної тематики. На ергонім

впливає не лише тип закладу, але й національно-культурні особливості, географічне розташування, місцевий діалект.

Література

1. Белей О. О. Сучасна українська ергономія (на матеріалі власних назв підприємств Закарпатської області): Автореф. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Львів, 2000. 17 с.

2. Цілина М. М. Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування: Автореф. дис...канд. філол. наук. К., 2006. 23 с.

ФУНКЦІЙНІСТЬ КАТЕГОРІЇ NOMINA FEMININA В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Мурадян С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра української мови

kafedra_um@i.ua

Науковий керівник – **Левун Н. В.**, к. ф. н., доцент кафедри української мови Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

На сьогодні фемінітизація є тенденційною стратегією впровадження гендерно паритетної мови. Утім, постає питання законності словотвірної фемінізації та її функційності в українському лінгвокультурному просторі. Тому за мету ставимо дослідити семантико-структурну специфіку витворення похідних на позначення жіночої статі в українській мові останніх десятиліть. Завдання наукової публікації полягає у вивченні та систематизації фемінних новотворів (приблизно 50 лексем), зафіксованих у словнику А. Нелюби [1].

За нашими спостереженнями, найпродуктивніше генерують співвідносні фемінітиви від іменників чоловічого роду. Фіксуємо словотвірні типи на позначення осіб за фахом, родом діяльності, посадою, суспільною діяльністю, утворені такими суфіксами:

– *-ин-*: *йогиня, наркологиня, неврологиня, педіатриня, гастроєнрологиня, екологиня, лижкиня, водійчиня, бійчиня, монархиня, єпископиня, вождиня тощо;*

– *-к-*: *лінгвогувернантка, ньюсмейкерка, перформерка, озвучувачка, реклетирка, патронка, однопартійка, держслужбовка тощо;*

– *-ес-, -ис-*: *метреса, політикеса, редактриса, балотриса тощо.*